

Tommel

voorlichting. Ik kan een lang verhaal vertellen van wat wij allemaal gaan doen. Ik denk dat ik de Kamer daar geen plezier mee doe. Wij zullen er veel aandacht aan geven, want het is belangrijk dat de huurcommissies zelf, de huurdersorganisaties en de verhuurdersorganisaties tijdig precies weten waar zij in het nieuwe systeem aan toe zijn.

De nieuwe AMvB komt snel, want het overleg is vrijwel afgerond.

Wat de werklust voor de huurcommissie zal zijn, is moeilijk te zeggen. De werklust is niet zozeer het criterium, maar de onnodige, onredelijke werklust is het criterium. Overigens heeft die voor de goedwillende klager buitengewoon negatieve consequenties, want hij moet wachten tot alle niet redelijke klachten afgehandeld zijn. Door geheel gratis toegang te geven, geen enkele drempel te leggen en geen enkele vraag te stellen, lijdt de goedwillende onder de kwaadwillende. Dat spreekt mij absoluut niet aan. Ik heb mij vroeger op school ook altijd geërgerd aan dat soort dingen.

De heer Duivesteijn heeft gevraagd hoe de melding aan het gemeentebestuur precies plaatsvindt. Ik zal dat de Kamer schriftelijk doen toekomen. Het gemeentebestuur krijgt, net als de inspecteur voor de volkshuisvesting, een afschrift van het besluit van de huurcommissie. Ik zal aangeven wat de gemeente precies krijgt en wat zij ermee kan doen.

De algemene herziening ligt nog bij de Raad van State. De heer Hofstra vroeg of de bestaande regeling dan niet helemaal meteen moet verdwijnen. Dat heb ik overwogen, maar ik meen op dit punt het juiste midden gevonden te hebben. Klagen hoeft niet alleen plaats te vinden op een substantieel niveau. Iedereen mag klagen over alles waarover hij meent een reden te hebben om te klagen.

Over het amendement van de heer Hofstra kan ik helderheid geven. De tekst van de wet voorziet erin. De heer Hofstra gaf het voorbeeld dat op 1 april een gebrek wordt geconstateerd dat op 1 oktober wordt opgeheven. De 1ste juli zit daartussen. Op 1 oktober mag dan niet alleen de huurverlaging ongedaan worden gemaakt, maar ook de huurverhoging van 1 juli mag alsnog plaatsvinden, zij het niet met terugwerkende kracht tot 1 juli. Het

kan wel per 1 oktober. Het amendement is derhalve overbodig.

De heer **Hofstra** (VVD): Dan dient zich toch de vraag aan hoe de verwarring kon ontstaan. In de stukken wordt gesproken over een inhaalverbod. Als wat de heer Tommel zegt klopt, trek ik het amendement graag in, want het is precies wat ik bedoel.

Staatssecretaris **Tommel**: Natuurlijk klopt wat ik zeg. Het is waar omdat ik het hier gezegd heb.

De heer **Hofstra** (VVD): Dan trek ik het amendement in.

De **voorzitter**: Aangezien het amendement-Hofstra (stuk nr. 10) is ingetrokken, maakt het geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **Hofstra** (VVD): Voorzitter! Nog even een vraag over een punt waar de staatssecretaris wat snel overheen wandelde. Ik had ervoor gepleit geen overgang in te bouwen. De staatssecretaris zei dat hij de gulden middenweg heeft gekozen, maar volgens mij zou hij het zichzelf en verder iedereen veel gemakkelijker maken door van het begin af aan te zeggen: dit is het nieuwe systeem en de datum van 1 juli geldt alleen voor de huurverhoging. Ik breng dit nog een keer onder zijn aandacht, want ik denk dat dit efficiënter is.

Staatssecretaris **Tommel**: Het hangt een beetje af van het moment waarop de wet precies in werking treedt, voorzitter. De heer Hofstra heeft er volstrekt gelijk in dat het verwarrend werkt; daarom moeten wij goede voorlichting geven. Wij denken dat wij met dat ene jaar een soepele overgang van het oude naar het nieuwe systeem kunnen bewerkstelligen. En de huurcommissies worden erop gewezen dat zij de mensen naar de goede procedure verwijzen, naar de procedure waar zij het meest aan hebben. Dat is ook het belangrijkste.

Wat de evaluatie betreft, ik denk dat ik de heer Hofstra het meest plezier doe door jaarlijks, bijvoorbeeld bij de begrotingsstukken, een overzichtje te geven van de aantallen gevallen, de termijnen en dergelijke. Dan kunnen wij de ontwikkelingen volgen en dan kunnen wij bezien of het ons bevalt wat er gebeurt. Wij

kunnen dan ook nagaan of de termijnen inderdaad korter worden. Het was immers een belangrijke doelstelling om ervoor te zorgen dat de mensen eerder uitsluitel krijgen bij een geschil.

Ten slotte zeg ik tegen mevrouw Varma voor alle duidelijkheid dat ook de lichte klachten helemaal in het nieuwe systeem thuishoren. Ik heb de hoop dat zij de verbeteringen zo groot vindt dat zij het wetsvoorstel de steun zal geven die het ook echt verdient.

De **voorzitter**: Ik deel nog mede dat de heer Duivesteijn de toelichting op zijn amendement heeft gewijzigd. De termijn van drie maanden is veranderd in zes maanden en ik heb gemerkt dat de heren Biesheuvel, Jeekel en Poppe, alsmede mevrouw Varma dit amendement nu ook ondertekend hebben.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de **interpellatie-Janmaat**, gericht tot staatssecretaris Kohnstamm van Binnenlandse Zaken, over **de Kieswet**.

Tot het houden van deze interpellatie is verlof verleend in de vergadering van heden.

(De vragen zijn opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

□

De heer **Janmaat** (CD): Mijnheer de voorzitter! In het grijze, wat democratisch verleden heeft Groen van Prinsterer – toch een bekend man in de Nederlandse politiek – het recht van amendement van de Tweede Kamer bestreden met de argumenten dat er niets uit zou voortkomen dan wat onderling politiek gekonkel en dat zaken van algemeen belang, die voor de Staat en voor de samenleving nodig zijn, daardoor in de verdrukking zouden komen. In het onderhavige geval van wijziging van de Kieswet vorig jaar in verband met een mogelijke verlaging van de voorkeursdrempel, waarbij eveneens een wijziging van de indiening tot stand is gebracht middels amendementen van de

Janmaat

heren Rehwinkel en Mateman, is dat wel gebleken. Het is juridisch geknoei, het is een bijstelling van de wet met zuivere partijpolitieke verwachte doeleinden. Of de verwachtingen van de heren uitkomen ten aanzien van de CD en de kleine christelijke partijen, is maar sterk de vraag. Er is in elk geval een aantal wetswijzigingen doorgevoerd, waarin staat dat bij ondersteuning in elk geval voor de Tweede Kamer 30 ondersteuningsverklaringen nodig zijn.

De wetstekst van de artikelen H2 en H4 laat aan duidelijkheid niets te wensen over. H2 spreekt van centrale indiening en H4 van 30 ondersteuners per lijst. Medewerkers van de Kiesraad hebben eind verleden jaar, voor het uitbrengen van de circulaire van de staatssecretaris, bevestigd dat dit letterlijk volgens de wet de juiste procedure is en dat de systematiek van de wet ook niet anders is. In beide artikelen wordt nergens verwezen naar andere onderdelen van de wet die tot een andere conclusie zouden kunnen leiden. Wat eigenlijk verstorend werkt, is de circulaire van de staatssecretaris zelf. De staatssecretaris zei althans bij de behandeling dat hij een sterk tegenstander was van de voorgestelde amendering. Hij was echter zo goed om het als staatssecretaris verder te geleiden, het in de wet over te brengen en vervolgens een circulaire te doen uitgaan die nergens in de wet is terug te vinden. Wat de staatssecretaris in de circulaire zet, wordt niet door wetsartikelen gesteund. De logische vraag aan de staatssecretaris is eigenlijk niet eens op welke wetsartikelen hij dat zou willen gronden. De logische vraag aan de staatssecretaris is eigenlijk of hij de circulaire niet zou moeten terugnemen en of hij niet een juiste zou moeten uitgeven op de artikelen H2 en H4, zijnde bij centrale indiening ondersteuning van 30 in het centrale district Den Haag.

De organisatorische problemen zijn door de beide indieners volstrekt onderschat. Een van de amendeerders, in het bijzonder die van onze socialisten, mag dan nu toegeven dat hij ook niet heeft ingezien dat bij centrale indiening door bijna alle politieke partijen het hoofd stembureau op één middag 6000 ondersteunende verklaringen moet controleren. Dat is de termijn waartoe de Kieswet het hoofd stembureau

verplicht, wil het in staat zijn de volgende dag brieven te laten uitgaan om eventuele tekorten aan te vullen. Dus het apparaat ziet zich voor een nagenoeg onmogelijke opgave gesteld.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Janmaat** (CD): Ik wil de staatssecretaris niet alleen de schriftelijke vragen stellen, maar ook de vraag of hij reden ziet om een nieuwe circulaire te laten uitgaan waarin staat dat bij centrale indiening alleen 30 ondersteuningsverklaringen nodig zijn. Blijft de staatssecretaris bij zijn standpunt, dan vraag ik hem zeer duidelijk aan te geven of bij centrale indiening door een hiaat in een van de districten de hele lijst wordt afgekeurd en het dus eigenlijk aan te raden is om decentraal in te dienen. Het laatste is ook al door ambtenaren gezegd.

De **voorzitter**: Uw tijd is verstreken.

De heer **Janmaat** (CD): Ik zal mijn vraag afmaken. Ik wilde vragen of bij centrale indiening hoogstens een district waar zich een hiaat voordoet, niet in aanmerking komt voor de lijst en dus wel de districten waar geen hiaten zijn.

□

Staatssecretaris **Kohnstamm**: Voorzitter! De heer Janmaat gaf een weergave van de discussie over de artikelen H2 en H4 van de nieuwe Kieswet. De circulaire steunt niet alleen op de artikelen H2 en H4, maar ook op het amendement van de heer Rehwinkel alsmede op dat van de heer Mateman. In de toelichting op het amendement-Rehwinkel wordt volstrekt duidelijk gemaakt wat de strekking van dit amendement is: "Dit amendement beoogt bij de inlevering van ondersteuningsverklaringen reeds zitting hebbende groeperingen en nieuwe groeperingen gelijk te behandelen. Het is niet juist om een, in veel gevallen, vijf maal zo hoge eis alleen aan nieuwe partijen te stellen." Zeker, ik heb tegen aanneming van dit amendement-Rehwinkel gepleit, maar een meerderheid van de Kamer heeft het aanvaard. De essentie ervan was dus om de verschillen tussen nieuwe en oude partijen bij kandidaatstelling

ongedaan te maken en ervoor te zorgen dat alle partijen dezelfde procedure dienen te volgen. Ik geef de heer Janmaat toe dat het amendement wetgevingstechnisch niet compleet was, maar de strekking ervan is volstrekt helder. Ik heb dan ook gemeend in de circulaire gebaseerd op de artikelen H2 en H4 de uitleg te moeten geven die een redelijke wetsinterpretatie van een niet helemaal consistente letterlijke tekst van de artikelen H2 en H4 meebrengt, gehoord de uitvoerige discussie die hier is gehouden en door een meerderheid in een bepaalde richting is beslecht.

De tweede vraag van de heer Janmaat betreft de uiteenlopende oordelen van ambtenaren van de Kiesraad. Ik heb dit natuurlijk niet kunnen nagaan. Ik heb niet alle ambtenaren gevraagd wat zij gezegd hebben en ik weet ook niet wie wat gezegd heeft. Daarenboven staat het vast dat de Kiesraad, als zodanig een ZBO, niet in alle precieze bewoordingen onder mij valt. Ik meen dan ook dat ik aan de beantwoording van de tweede vraag, na wat ik erover gezegd heb, gewoon kan voorbijgaan.

De derde vraag is hoe ik kan verklaren dat de circulaire een standpunt inneemt dat niet in de Kieswet is terug te vinden. Dit heb ik reeds verklaard: het gaat om een redelijke wetsinterpretatie op basis van het amendement-Rehwinkel.

De vierde vraag is hoe ik denk de onduidelijkheden op te lossen in het belang van de rechtszekerheid en nadelen te voorkomen dan wel te herstellen. Ik heb de circulaire van 10 november jl. aan de politieke partijen en die van dezelfde datum aan de gemeentebesturen nog eens bekeken. Op dit punt wordt geen enkele onduidelijkheid gelaten. Zowel in de ene als in de andere circulaire staat dat er vanzelfsprekend per kieskring 30 ondersteuningsverklaringen moeten worden overgelegd. Er is dus geen onduidelijkheid.

De vijfde, toegevoegde vraag van de heer Janmaat was of ik de circulaire wil terugnemen. Uit mijn woorden over een redelijke wetsinterpretatie op basis van het amendement-Rehwinkel blijkt dat ik dit niet voor de hand liggend vind. Integendeel, de circulaire is helder op dit punt.

De laatste vraag van de heer Janmaat ging over het geval dat bij

Kohnstamm

centrale indiening 19 maal 30 ondersteuningsverklaringen worden ingeleverd en er blijkt dat er voor één of meer districten niet voldoende ondersteuningsverklaringen zijn. Dan zal de kandidaatstelling voor de desbetreffende districten niet gelden en voor de overige wel.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Janmaat** (CD): Mijnheer de voorzitter! Hiermee geeft de regering al duidelijk aan hoe zij zelf denkt over de wet. Wat duidelijk in de wet omschreven staat, interesseert de regering niet. Wat de regering slechts aangaat, lijkt de bedoeling van de wetgever te zijn, waarbij in het onderhavige geval de wetgever zijn bedoeling niet in de wet kan neerleggen. De interpretatie van de wet, mijnheer de voorzitter, geldt pas als de wet niet duidelijk is, maar de wet is wel duidelijk. Wat de heren verder in een toelichting zeggen, interesseert ons in zoverre niet, als het gaat om de letterlijke interpretatie van de wetstekst.

De staatssecretaris heeft alle vragen beantwoord. Hij heeft keurig gedaan wat de grote partijen willen. De CD zal natuurlijk de landelijke indiening verzorgen, tot grote teleurstelling van de Partij van de Arbeid. We zullen evenwel overwegen om centraal een lijst met 30 ondersteunende verklaringen in Den Haag extra in te dienen, mijnheer de voorzitter, om de rechter maar eens een uitspraak te laten doen over deze juridische warwinkel, waarbij het parlement blijkbaar niet meer in staat is zijn zaken ordelijk te regelen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de regering voor de verstrekte informatie.

Sluiting 21.05 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. een koninklijk boodschap, ten geleide van het volgende voorstel van (rijks)wet:

Regelen ter beheersing en versnelling van de procedures inzake de aanleg van de vijfde baan van de

Luchthaven Schiphol (Wet procedures vijfde baan Schiphol) (25863).

Deze koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al gedrukt en rondgedeeld;

2. de volgende brieven:

een, van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken, over de financiële verhouding met Aruba en de Nederlandse Antillen (25870);

twee, van de minister van Buitenlandse Zaken, te weten: een, ten geleide van een overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en de Republiek Slovenië anderzijds (25866); een, ten geleide van het Europees Verdrag inzake hoofdwaterwegen die van internationaal belang zijn (AGN) (25867);

drie, van de minister van Justitie, te weten:

een, over misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies (17050, nr. 202);

een, over de handel in illegale cd's (25474, nr. 5);

een, over de bestuurlijke verhoudingen regiopolitie Groningen (25840, nr. 7);

een, van de minister van Binnenlandse Zaken, over het project versterking brandweer (PVB) (24225, nr. 18);

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, inzake herziening Waterleidingwet (25869);

een, van de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van antwoorden op vragen die gesteld zijn tijdens de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel Wijziging van de Woningwet op 27 januari 1998 (24820, nr. 11);

twee, van de minister van Verkeer en Waterstaat, te weten:

een, over de privatisering van Nozema N.V. (23968, nr. 41);

een, over de aanpassing van de Wet vervoer binnenvaart aan richtlijn 96/75/EG (25412, nr. 6);

twee, van de minister van Economische Zaken, te weten:

een, ten geleide van de agenda van de Onderzoeksraad op 12 februari 1998 (21501-13, nr. 42);

een, ten geleide van antwoorden op vragen die gesteld zijn tijdens het

debat met de vaste commissie voor Economische Zaken over de brief "Kansen voor synergie" op 29 oktober 1997 (25518, nr. 3);

een, van de ministers van Economische Zaken en van Justitie, ten geleide van het eindverslag van de Securitel-hersteloperatie (25389, nr. 30).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

3. de volgende brieven:

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van het Raamverdrag inzake technische samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oeganda;

een, van de minister van Justitie, over de burgerluchtvaart;

twee, van de staatssecretaris van Justitie, te weten:

een, ten geleide van het rapport Kansspelen herijkt;

een, over een reactie op een motie van de heer Van Oven;

twee, van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, te weten:

een, ten geleide van twee onderzoeksrapporten Evaluatie cultuurnota procedure;

een, over subsidies mediabeleid;

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van de rapportage Windenergie 1997;

een, van de minister van Verkeer en Waterstaat, inzake onderzoek scharende en lading verliezende vrachtwagens;

een, van de staatssecretaris van Defensie, over het schietterrein Kollumerwaard;

een, van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ten geleide van het eindrapport van een onderzoek dat in opdracht van SZW door het IVA Tilburg verricht is naar de naleving van de Wet op de ondernemingsraden (WOR);

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, over de voorhangprocedure.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies en niet te drukken;

4. de volgende adressen:

een, van R.R.D. Janssen te Houten, met betrekking tot uitstel van betaling van aanslagen omzetbelas-